

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/605/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213208406
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213208406.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR s. r. o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, proti žalovanej: F. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom G., S. XXXX/XX, o zaplatenie 3.309,03 eura, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 11. marca 2016 č. k. 6C/268/2013-141 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 16. 04. 2013 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu sumu 4.882,07 eura a trovy konania na základe vzniknutej pohľadávky zo zmluvy uzatvorenej jeho právnym predchodcom a žalovanou dňa 29. 04. 2008 č. 6068126221.

2. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a o trovách konania si vymienil rozhodnúť osobitným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 52 ods. 1 až 4 v znení účinnom od 01. 05. 2014, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa doplnený zákonom č. 102/2014 Z. z. s účinnosťou od 01. 05. 2014, § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka a vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že zmluvu, ktorú uzatvorila žalovaná s právnym predchodcom žalobcu dňa 29. 04. 2008 treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu, pretože túto uzatvoril dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľka. Súčasťou tejto spotrebiteľskej zmluvy sa stali aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalovaná nemohla ovplyvniť, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Je nepochybné, že právny predchodca žalobcu má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalobcom tvrdené ani preukázané, že sporný úver bol poskytnutý žalovanej za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania. Na právny vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy s prihliadnutím na ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Takýto záver o charaktere predmetného právneho vzťahu, ako aj o aplikácii Občianskeho zákonníka o premlčaní je v súlade aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 04. 2015 sp. zn. 3MCdo 12/2014. Vzhľadom na vyššie uvedené súd, plniac si svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (v znení účinnom od 01. 05. 2014) zisťoval, či sporné právo bolo na súde uplatnené v zákonom stanovenej premlčacej dobe. Z výsledkov vykonaného dokazovania, a to z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 08. 12. 2011 jednoznačne vyplýva, že splatnosť celého dlhu vyplývajúceho z predmetnej zmluvy o úvere

nastala dňa 27. 02. 2009, pretože v tento deň pôvodný veriteľ vyhlásil splatnosť celej pohľadávky. Odo dňa nasledujúceho (28. 02. 2009) začala preto plynúť trojročná premlčacia doba na uplatnenie sporného práva na súde a táto uplynula dňa 28. 02. 2012. Žaloba bola podaná na súde dňa 16. 04. 2013, teda zjavne po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd uplatnené právo žalobcovi priznať nemohol, vzhľadom na premlčanie uplatneného práva. Dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 24. 10. 2012 a dotazník k nej súd považoval za neplatné právne úkony podľa § 3, § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka z nasledovných dôvodov: Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku je formulárový dokument, ktorý má zdanlivo pôsobiť ako ústupok žalobcu vo forme povolenia splátok dlhu, ktorého skrytým cieľom je dosiahnutie uznania záväzku a tým predĺženie premlčacej lehoty na uplatnenie žalovaného nároku. Z textu je zrejmé, že ide o formulár, ktorý žalobca používa vo vzťahu k neurčitému počtu dlžníkov (táto skutočnosť súdu je známa z jeho činnosti v iných právnych veciach žalobcu). Dlžník takúto dohodu podpisuje s úmyslom dosiahnuť splatenie dlhu v splátkach a rozhodne nie je v jeho záujme predĺžiť plynutie premlčacej lehoty, nakoľko takto by si významne zhoršil postavenie, čo je v rozpore s princípom ochrany spotrebiteľa. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu a jeho následkoch nasvedčuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorú možno od neho rozumne očakávať pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúcej čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v oblasti jeho obchodnej činnosti. Podľa názoru súdu malo byť uznanie dlhu dohodnuté s dlžníkom na samostatnej listine, nakoľko podpis takejto dohody podľa § 558 OZ má úplne iné a pre spotrebiteľa oveľa závažnejšie dôsledky ako dohoda o splátkach dlhu. Keďže tieto dva právne úkony boli vykonané na jednej listine a to v takej forme, že žalovaná nemala žiadnu možnosť dohodu o uznaní záväzku z listiny vylúčiť ani obmedziť jej účinok, a táto jej bola vnútená spolu s dohodou o uzavretí splátkového kalendára, a tým nepochybne došlo k zhoršeniu jej postavenia ako spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené, súd dospel k záveru, že ide o nekalú obchodnú praktiku na strane žalobcu a dohoda o uznaní záväzku je v rozpore s dobrými mravmi, a preto je neplatná a nemá žiadne právne účinky ani z hľadiska plynutia premlčacej doby a jej predĺženia podľa § 110 ods. 1 OZ. Dotazník k tejto dohode nebol vyplnený žalovanou (ten bol jej predložený len na podpis). Podľa názoru súdu vytvorením tohto dotazníka a jeho predložením žalovanej opakovane, zo strany žalobcu ide o nekalú obchodnú praktiku, ktorej zámer bolo (opakovane) vytvorenie takého dôkazu (pre účely prípadného súdneho konania), ktorého obsah spotrebiteľ len veľmi ťažko vie vyvrátiť, na druhej strane žalobca týmto môže demonštrovať to, že dohoda o uznaní dlhu a o splátkovom kalendári obsahuje vôľu spotrebiteľa (čo však v skutočnosti v časti o uznaní dlhu a prehlásenia o vedomosti premlčania uznaného dlhu nie je pravda). O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 151 ods. 3 OSP a vyslovil, že o ich náhrade rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny a vyhovieť žaloby v plnom rozsahu, alternatívne zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci tomuto súdu na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav. Predovšetkým mal za to, že súd na daný prípad nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa premlčacej doby, keď na daný prípad je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, pretože ide o absolútny obchodno-záväzkový vzťah aj napriek tomu, že jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Preto je nutné posudzovať predmetný záväzkový vzťah v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 2MCdo 3/2011 zo dňa 28. 04. 2011 a 6MCdo 4/2012 zo dňa 27. 03. 2013, v ktorých súdy opätovne potvrdili správnosť aplikácie Obchodného zákonníka na vzťahy vzniknuté zo zmluvy o úvere. Zastáva názor, vzhľadom aj na rozhodovaciu činnosť iných krajských súdov, že ak súd daný záväzkovo-právny vzťah medzi stranami sporu posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, aplikoval na vec nesprávny právny predpis. Ďalej sa žalobca nestotožnil s právnym posúdením súdu Dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 24. 10. 2012, ktorú vyhodnotil v rozpore s dobrými mravmi a ako nekalú obchodnú praktiku. Ešte pred podaním žaloby na súd sa pokúsil o mimosúdne urovnanie predmetnej pohľadávky, pričom výsledkom mimosúdnych rokovaní bola vôľa a ochota žalovanej predmetnú pohľadávku uhradiť, avšak z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov nebolo v jej možnostiach pohľadávku uhradiť v celosti. Na základe telefonickej žiadosti žalovanej o vystavenie splátkového kalendára boli zaslané na jej adresu dve vyhotovenia Dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach a Dotazník k dohode, ktoré žalovaná dňa 24. 10. 2012 podpísala a odoslala späť žalobcovi. Žalovaná opakovane hrubo porušila dohodu a zo svojho dlhu uhradila len dve splátky, a to dňa 20. 11. 2012 vo výške 20 eur a dňa 19. 03. 2013 vo výške 10 eur. Má za to, že predmetná dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť

uznania záväzku zo strany dlžníka, teda má písomnú formu, vyplýva z nej dôvod vzniku pohľadávky, výška pohľadávky, ako aj prísľub dlžníka tento dlh zaplatiť. Obsahom dohody je teda uznanie záväzku zo strany žalovanej. Zastáva názor, že žalovaná v danom prípade uznala záväzok v súlade s § 323 Obchodného zákonníka, uznaný záväzok žalovanou, čo do dôvodu a výšky, v čase uznania trval a odo dňa uznania záväzku začala plynúť nová štvorročná premlčacia doba. Poukazuje na tú skutočnosť, že v čase uzavretia predmetnej dohody nebola pohľadávka žalobcu premlčaná a mohol si ju uplatniť na súde. Napriek tomu nepristúpil k súdnemu vymáhaniu pohľadávky a poskytol žalovanej ešte možnosť splácania dlžnej sumy v pravidelných mesačných splátkach pod podmienkou, že svoj záväzok uzná, čo do právneho dôvodu a výšky. Z uvedeného je zrejmé, že sa snažil v záujme žalovanej predísť súdnemu konaniu a motivovať ju k postupnej úhrade svojho záväzku formou mesačných splátok. Zastáva názor, že žalovaná po tom, ako sa oboznámila s obsahom dohody, svojím podpisom uznala existujúci záväzok. Má za to, že uznanie nepremľčaného záväzku so súčasným uzatvorením dohody o plnení v splátkach nemôže byť automaticky považované za nekalú obchodnú prax a rozpor s dobrými mravmi. Žalobca ďalej nemôže súhlasiť s tým, ako súd prvej inštancie aplikoval na daný prípad ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01. 05. 2014. V tejto súvislosti poukázal na článok 1 ods. 1 Ústavy SR, ako aj na Nález Ústavného súdu SR z 03. 03. 1996 PL. ÚS 36/95 a zastáva názor, že aplikáciou ust. § 5b dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu. Aplikáciou tohto ustanovenia na prebiehajúce konanie, bez ohľadu na to, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a z akého právneho stavu došlo k podaniu žaloby, došlo k zotretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a závažného zásahu do majetkových práv veriteľa. Poukazuje na to, že v konaní si uplatnil svoj nárok žalobným návrhom zo dňa 16. 04. 2013, pričom predmetné ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľov nadobudol účinnosť až dňa 01. 05. 2014, preto nemôže súhlasiť s rozhodnutím a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie.

4. Žalovaná sa písomne k podanému odvolaniu nevyjadrila.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (podľa § 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

6. Predmetnom konaní je nárok žalobcu, ktorým sa domáhal voči žalovanej zaplata sumy 4.882,07 eura a trov konania. Svoj návrh odôvodňoval tým, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 08. 12. 2011 došlo medzi postupcom Všeobecnou úverovou bankou, a. s., Bratislava a žalobcom k postúpeniu pohľadávky na žalobcu voči žalovanej. Postupca a žalovaná uzatvorili dňa 29. 04. 2008 zmluvu č. 6068126221, ktorej súčasťou sú všeobecné obchodné podmienky postupcu v znení dodatkov. Žalovanej na základe zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru zo dňa 29. 04. 2008 poskytol právny predchodca žalobcu úver vo výške 86.000,- Sk s lehotou splatnosti 84 mesiacov s mesačnou splátkou 1.860,22,- Sk, ktorý úver bol čerpaný dňa 29. 04. 2008. Dátum prvej splátky bol stanovený na deň 25. 05. 2008 a dátum poslednej splátky na deň 29. 04. 2015. Výška úrokovej sadzby bola stanovená na 16,9% pri RPMN 20,34%. Pohľadávka bola na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi postupcom Všeobecná úverová banka, a. s., Bratislava a žalobcom zo dňa 08. 12. 2011 postúpená na žalobcu, pričom pohľadávka ku dňu jej postúpenia predstavovala sumu 4.912,07 eura, ktorá pozostávala z istiny 2.813,21 eura, riadneho úroku 1.573,04 eura, úroku z omeškania 382,85 eura a ostatného príslušenstva a poplatkov 142,97 eura. Z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok VÚB, a. s. zo dňa 08. 12. 2011 týkajúcej sa pohľadávky žalovanej vyplýva, že mimoriadna splatnosť pohľadávky bola vyhlásená právnym predchodcom žalobcu 27. 02. 2009. Po postúpení pohľadávky žalovaná uhradila dve splátky na úver, a to dňa 20. 11. 2012 vo výške 20 eur a 19. 03. 2013 vo výške 10 eur. Žalobca v konaní predložil Dohodu o vzdaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 24. 10. 2012, z ktorej bodu 2 vyplýva, že žalovaná uznáva, čo do právneho dôvodu a výšky, záväzok voči veriteľovi, ktorý jej vznikol na základe zmluvy uzatvorenej s pôvodným veriteľom Všeobecná úverová banka, a. s., pričom dlžná suma pozostáva z istiny vo výške 2.813,21 eura, ostatného príslušenstva podľa zmluvy 142,97 eura, nákladov na inkasné konanie 150 eur a úrokov z omeškania 21,9% ročne zo sumy 2.813,21 eura za dobu od 15. 11. 2011 do dňa splatnosti poslednej splátky. V poslednej vete tohto bodu je uvedené, že osoby uvedené v bode 1 tejto dohody vyhlasujú, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. V treťom bode je dohodnutá forma platenia záväzku v splátkach vo výške 20 eur, pričom dátum splatnosti

splátky je 15. dňa v mesiaci, pričom dátum prvej splátky je 15. 11. 2012. Zároveň k dohode o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach žalovaná podpísala dňa 24. 10. 2012 dotazník, v ktorom žalovaná vyhlasuje, že jej boli vysvetlené podmienky rozhodcovského konania, najmä výška súdneho poplatku, zásada písomného konania, možnosti preskúmania rozhodcovského rozsudku, možnosť od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť a ochotu v prípade nesplnenia záväzku podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Súd prvej inštancie, aplikujúc ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01. 05. 2014 posudzoval, či sporné právo bolo na súde uplatnené v zákonom stanovenej premlčacej dobe a dospel k záveru, že vzhľadom na to, že v danom prípade ide o spotrebiteľský právny vzťah a je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane dĺžky premlčacej doby, po splatnosti úveru (dňa 27. 02. 2009) začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 28. 02. 2012. Vzhľadom na to, že žaloba bola na súde podaná až dňa 16. 04. 2013, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby, nárok žalobcu ako premlčaný nemohol priznať, a preto jeho žalobu zamietol. Dohodu o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 24. 10. 2012 považoval za neplatný právny úkon podľa § 3, § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka.

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Po preskúmaní veci odvolacím súdom, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil i po právnej stránke. S poukazom na uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach len poukazuje na tieto dôvody (§ 387 ods. 2 CSP).

11. S ohľadom na dôvody podaného odvolania odvolací súd udáva nasledovné:

Pokiaľ žalobca v podanom odvolaní namietal aplikáciu Občianskeho zákonníka na danú vec, keď mal za to, že v danom prípade ide o absolútny obchodno-záväzkový vzťah a v danom prípade je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, je táto jeho námietka nedôvodná z nasledovných dôvodov:

Z obsahu spisu v prejednávanej veci je nesporné, že právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy o úvere vystupoval ako veriteľ, t.j. osoba, ktorá konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľka, osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Je pritom nesporné, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a že spotrebiteľ spravidla jej obsah nemení, pričom na všeobecné obchodné podmienky zmluva odkazuje. Spotrebiteľskou zmluvou je teda akákoľvek súkromno-právna zmluva s uvedenými znakmi, a to bez ohľadu na to, či je upravená v Občianskom zákonníku, Obchodnom zákonníku alebo v inom osobitnom zákone. S poukazom na § 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch je spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby pôžičky úveru alebo v inej právnej forme. S poukazom na uvedené je predmetnú zmluvu o úvere potrebné považovať svojou povahou za zmluvu spotrebiteľskú. Aplikáciou zásady *lex specialis derogat lex generalis*, t.j. pokiaľ špeciálny predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pred všeobecným zákonom, kde je špeciálnou právnu úpravou v prejednávanej veci zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúce problematiku spotrebiteľského práva, ktorá má prednosť pred všeobecnou právnu úpravu, ktorou je v tomto prípade Obchodný zákonník, a preto je nevyhnutné posudzovať predmetný právny vzťah medzi stranami sporu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Uvedené platí napriek tomu, že je nespochybniteľný názor žalobcu, že úver je tzv. absolútnym obchodom a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka. Zároveň vždy je potrebné mať na zreteli, že úverová zmluva vykazuje aj znaky spotrebiteľskej zmluvy a povaha tejto právnej veci ako spotrebiteľskej sa nemohla zmeniť ani v dôsledku postúpenia pohľadávky. Vzhľadom na to je v plnom súlade s

princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva bola (aj z hľadiska premlčania dĺžky premlčacej doby a jej plynutia) aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku. Správnosť aplikácie občiansko-právnej premlčacej doby - dokonca aj v absolútnych obchodoch majú tiež zároveň spotrebiteľský charakter, z ústavnoprávneho hľadiska nespochybnil ani Ústavný súd SR (uznesenie Ústavného súdu SR z 19. júna 2013 sp. zn. I ÚS 402/2013).

12. Pokiaľ žalobca vo svojom odvolaní namietal aplikáciu Občianskeho zákonníka, pričom poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ako aj krajských súdov, v zmysle ktorých na vzniknuté zmluvy o úvere je potrebné aplikovať Obchodný zákonník, odvolací súd považoval túto jeho námietku za nedôvodnú. Poukazuje v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 14. septembra 2017 č. k. 3Cdo 87/2017, v ktorom rozhodnutí sa Najvyšší súd SR zaoberal predchádzajúcimi rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, ktoré riešili otázku, či sa premlčanie práva zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy má riadiť ustanoveniami Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka. Odvolací súd poukazuje na závery uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktorý podrobil prieskumu všetky doterajšie rozhodnutia týkajúce sa danej problematiky a napriek uvedenému dospel k záveru, že nie je dôvod spochybňovať názor žalobcu, že úver je tzv. absolútnym obchodom a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka. Na druhej strane je potrebné mať na zreteli, že úverová zmluva vykazuje aj znaky spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom na princíp ochrany spotrebiteľa dospel k záveru, že v prípade duplicity právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je potrebné aplikovať právnu úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku. Poukázal na to, že úverovú zmluvu treba v danom prípade považovať za zmluvu spotrebiteľskú, čo vyplýva i z obsahu Smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986, ktorá klienta úverového vzťahu, ktorému je úver poskytovaný, sama definuje označením „spotrebiteľ“.

13. Žalobca za ďalší podstatný dôvod nesprávnosti napadnutého rozhodnutia považuje nesprávne právne posúdenie Dohody o uznaní záväzkov a úhrade pohľadávky v splátkach, ktorú súd prvej inštancie posúdil ako neplatnú. Odvolací súd sa s touto námietkou žalobcu nestotožňuje a stotožňuje sa s tým, ako uviedol súd prvej inštancie, že v danom prípade pri uzatváraní Dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach došlo zo strany žalobcu k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa. Dohoda je nazvaná ako Dohoda o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach, a teda žalobca sa pod zámkou uzavretia dohody o splátkovom kalendári snaží dosiahnuť uznanie záväzku spotrebiteľa a tým si predĺžiť premlčaciu dobu. Aj keď text o vedomosti o premlčaní dlhu a jeho následkoch je umiestnený v časti o uznaní záväzku, ide o predtlačný formulár, písaný malým písmom, pričom vyhlásenie o tom, že spotrebiteľ má vedomosť o premlčaní dlhu, je uvedený ako posledná veta tohto bodu. Sám žalobca v konaní uviedol, že žalovaná ho telefonicky požiadala o uzatvorenie splátkového kalendára, pričom následne jej zaslal nielen Dohodu o úhrade pohľadávky v splátkach, ale aj uznanie dlhu, v ktorom uviedol aj text o tom, že dlžník má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Uvedené naznačuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika je neplatná, a preto uplatnená námietka premlčania bola dôvodná a súd prvej inštancie správne prihliadol na premlčanie nároku žalobcu. Len ťažko možno predpokladať, že žalovaná (čo v konaní aj priznala) mala záujem o uznanie svojho záväzku a bola si vedomá a poznala jeho právne následky. Žalovaná podpísaním takejto dohody nič nezískala, naopak, vlastným úkonom si z vôle žalobcu svoje postavenie zhoršila, pokiaľ by došlo k platnému uznaniu záväzku a tým aj k predĺženiu premlčacej doby.

14. Žalobca v podanom odvolaní napokon namietal i aplikáciu ust. § 5b zákona č. 270/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 01. 05. 2014 na danú právnu vec a následné posúdenie premlčania nároku žalobcu súdom prvej inštancie ex offa, a to aj napriek tomu, že žalobca podal žalobu na súd pred účinnosťou ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. V aplikácii tohto zákonného ustanovenia, ktoré vstúpilo do účinnosti 01. 05. 2014 a k právnemu názoru, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednáť o neprípustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného zákona a s tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty strán tohto sporu odvolací súd udáva, že takýto názor žalobcu ako odvolateľa nemožno považovať za správny.

15. Právna teória i prax rozlišuje medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravéj retroaktivity nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď zvyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť), alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené. Nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa modifikuje, ruší, existujúce právne následky.

16. Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravéj retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, teda, pokiaľ súd prvej inštancie rozhodoval o nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ust. § 5b zákona č. 205/2007 Z. z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z. z. s účinnosťou od 01. 05. 2014), bol oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa ňou riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky (vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedeného je potom zrejmé, že súd prvej inštancie správne na premlčanie nároku žalobcu v tomto konaní prihliadal; na základe princípu nepravéj retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu, iba na námietku dlžníka.

18. Otázkou aplikácie ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ako i aplikáciou ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 01. 04. 2015) na právne vzťahy vzniknuté pred jeho účinnosťou sa zaoberal i Najvyšší súd SR, pričom vo svojich rozhodnutiach pod sp. zn. 3MCdo/12/2014, 2MCdo 5/2015, 4MCdo 4/2014, 8MCdo 13/2014 konštatoval, že prvoinštančný súd musí vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pričom ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ je povinný prihliadnuť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, poukazujúc na to, že právne predpisy, ktorých súčasťou sú tieto zákonné ustanovenia nemajú prechodné ustanovenia, a preto sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred nadobudnutím ich účinnosti.

19. Vzhľadom na dôvody uvedené vyššie, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že náhradu trov odvolacieho konania žalovanej nepriznal, i keď v odvolacom konaní úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, avšak tejto žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli. Odvolací súd v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP rozhoduje len o nároku na náhradu trov konania, keď o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia následne rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie. Vzhľadom na skutočnosť, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že žalovanej žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, riadiac sa zásadou, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá v zmysle čl. 17 CSP, odvolací súd rozhodol, že žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).